

Egészségünkre!

*

Körülbelül tíz esztendeje, hogy dr. Johan Béla egyetemi magántanár úr, aki akkoriban emlékeztetem szerint igen kitűnő kórházi orvos volt, kijutott Amerikába a Rockefeller-intézetbe. Az ilyesmi egy fiatal tudós életében mindig nagy esemény, de különösen nagy dolog volt közvetlenül a háború után, amikor dollárhoz jutni még nehezebb volt, mint most, mert nem volt ugyan devizafizetés, de nem volt pénz sem a deviza-vásárláshoz. Nem kell túlozni a Rockefeller Alapítvány bőkezűségét: tudósaink egy centtel sem kaptak többet, mint amennyire az amerikai életben okvetlenül szükségük volt. Viszont tudományos anyag és eszköz szinte korlátlanul állott rendelkezésükre. Bizonyos, hogy minden magyar orvos, aki kikerült a Rockefeller Intézetbe, rendkívül sok új dolgot tanult és önmaga számára kincseket hozott haza — a fejében. Johan Béla azonban mindegyikükön túlment azzal, hogy az ország számára is hozott egy nagy kincset. Legfőképpen neki köszönhető ugyanis, hogy a Rockefeller Alapítvány mintaszerű közegészségügyi intézetet létesített Budapesten.

Johan professzor valószínűleg csak e sorokból fog értesülni róla, hogy mikor a Rockefeller Alapítvány megbízottja eljött ide Budapestre az intézet alapítását bejelenteni, a miniszter úr öccsellencéjére, ki a hagyományos magyar vendégszeretetről szóló frázist mint már elavult dolgot nem szerette, e rövid, de annál hangosabb és szigorúbb két szóval fogadta az amerikaiat:

— Mit akar!

Szerencsére (mint mindig és mindenütt), jelen volt az Isten is, aki nem engedte, hogy az amerikai sarkonforduljon. A jelenvolt tolmács sietett lefordítani a magyaros üdvözlést:

— Öccsellencéjére nagyon örvend, hogy láthatja őt.

— Bámulatos a magyar nyelv, — mondotta az amerikai — ily hosszú mondatot három szótaggal ki bír fejezni!

Az amerikai mindenesetre itt maradt, sőt itt maradt az a kis pénzecske is, amit magával hozott, — az országgyűlés szépen meg is köszönte egy külön törvényben — s hamar létrejött a M. Kir. Orsz. Közegészségügyi Intézet, melynek immár V. évi Jelentését az intézet igazgatója, Johan professzor nekem is szíveskedett megküldeni.

Ez a könyv nekem, persze, kínaiul van írva, mert az orvosi dolgokhoz nem értek. De mégis szerettem lapozgatom ezt a könyvet, mert azt ugyan nem értem, hogy mi van benne, de azt tudom, hogy mi van mögötte. Látom például az intézet laboratóriumait, melyek lehetővé tették annak az elrendelését, hogy minden oly megbetegedést, mely fertőzésre gyanús, laboratóriumi vizsgálatnak vessenek alá. Minden falusi orvos igénybe veheti az intézet segítségét: minden patikában ingyen kap egy kis tartályt, melyben a vizsgálati anyagot az intézetbe posta útján felküldheti. Hogy ennek hány beteg köszönheti gyógyulását, s hány ember köszönheti az életét, azt, ha nem is tudom, de körülbelül sejtem abból, hogy az intézet a múlt évben több mint kileneveezer laboratóriumi vizsgálatot végzett.

Nagyon okos dolognak tartom, hogy úgynevezett mintajárásokat létesítettek egyes megyékben, a közegészségügy reformjának előkészítésére. De ezekben a járáásokban bevezettek olyan dolgokat is, melyeknél a kísérletezésre nem volt szükség, annyira nyilvánvaló volt az újítás közhasznú volta. Például a járásorvos meglátogatja összes községeinek iskoláit és kiválogatja azokat a gyermekeket, akiknek valami szembajuk van. Azután a tanítókat figyelmezteti, hogy ezeket a gyermekeket bizonyos napon tartásuk kézzel. A kitűzött napon a megye székelyéről vagy a fővárosból megérkezik a szemész-specialista, és a járásorvos autóján egy nap alatt végigjárja a járás összes községeit és megvizsgálja az összes szembeteg gyermekeket, utasítást ad a kezelésre a körorvosnak, vagy ha szükséges, kórházba utalja a gyermeket. Nem szembeszökően értelmes dolog-e a közegészségügyi szolgálat ilyen »racionalizálása«?

Számos hasonló dolgot látok a Jelentésben, melyből kitűnik, hogy nemcsak maga a központi intézet fejlődik, hanem már hét vidéki állomása is van az intézetnek. Baján, Debrecenben, Hódmezővásárhelyen, Miskolcon, Pécsen, Szegeden és Székesfehérváron. Helyes. De én feltehetem vagyok és csak akkor lesznek megelégedve, ha az intézetnek mind az ötvenöt magyar városban lesz »vidéki állomása«.

Az ideálom pedig Jáva szigete, ahol a legkisebb faluban is van telefon, a kórházak harminc kilométerre vannak egymástól (ott ugyanis igen sűrű a lakosság), és minden faluból kitűnő betónút visz a kórházhoz. Ha Jávában bárhol valami komoly baj éri az embert, telefonálnak a legközelebbi kórházba, onnan rohanna jön

Roosevelt levélváltása egy magyar gazdával

A magyar gazda Amerikától várja a mezőgazdasági exportállamok közös szervezetbe tömörítését — Rooseveltnak találja a tervet s örülni fog, ha tehet valamit érte

(Saját tudósítónktól.) A világpolitikai élet színpadára új díszleteket, új programot, új célkitűzést állít Franklin Roosevelt, aki az elek-

torok túlnyomó többségének szavazata után tavasszal át fogja venni a legnagyobb közgazdasági és politikai impérium irányítását. Mit hoz ez a változás Amerikára és a világra? Mit hoz Európára? Ma még csak következtetni lehet azokból a markáns és határozott kijelentésekből, amelyeket az új elnök eddig tett. Forgalmat akar biztosítani a közgazdaságban, vevőt a kereskedőnek. És vevőt Amerikának! A következő esztendő el fogja dönteni, hogy mindebből mi válik valóra.

Az új elnök most tett olyan kijelentést, amire Európát gazdasági sorsára nézve is kombinációt lehet fűzni. Egy magyar gazda, Kovács Gyula szílamajor nagybérlő meg a választási küzdelmet megelőzően levelet írt az új elnöknek — akkor még elnökjelöltnek — s ebben felhívta a figyelmét arra, hogy az európai mezőgazdaság megsegítése nélkül se fennmaradásra, se prosperitásra, sem a világgazdaság talpraállására nem lehet számítani. Franklin Roosevelt közvetlen hangon felelt erre a levélre és kijelentette, hogy javaslataival egyetért. Vagyis az új elnök koncepciójához a dunai agrárnépek megsegítésének kérdése is ott szerepel.

Kovács Gyula levelében, amely május 14-én kelt, a többi közt a következőket írta:

Uram!

Mint Amerika egyik elnökjelöltjéhez fordulok Ön-höz. Fel akarok vetni egy olyan gondolatot, amely, ha már eddig megvalósult volna, Amerikának sok milliárd felesleges kiadást takarított volna meg és nem állna ma Amerika is úgyiszólván a pénzügyi esőd előtt, az emberiség pedig igen sok nyomortól és szenvedéstől menekült volna. Európában is borzalmas a helyzet. Naponta ezrek dobják el az életet a nyomor miatt, s többmillió nyomorgó ember van, akiknek nincs betevő falatja. Ezek az állapotok nem szolgálják a világbéke ügyét, mert hiszen éhez és elégedetlen emberekkel és országokkal nem lehet a világbéke ideálját megvalósítani.

A világgazdasági romlás fő oka, hogy a mezőgazdasági államok fogyasztóképesége lecsökkent. Nem tudja az ipari államok termelvényeit fölvenni. Elsőrendű érdek lenne tehát, hogy ezen az állapoton segítsenek. A világ lakosságának nagyobb része őstermelő és ha ezek vásárlóképesek, megmenekül az ipar, kereskedelem, a lateiner osztály és csökken a világnomor. A bajon úgy lehetne véleményem szerint segíteni, ha a mezőgazdasági exportállamokat közös szervebe tudnánk tömöríteni, amivel az áralakulást biztosíthatnánk és a mezőgazdasági munkát rentabilissá tehetnénk. Ezen a módon a mezőgazdaság is tudna kalkulálni, visszatérnének a békebeli nyugodtabb állapotok.

Az Északamerikai Egyesült Államoknak kellene egy ilyen mozgalom és megoldás élére állni! Ezzel az amerikai farmerkérdés is egy csapásra meg lenne oldva, s ennek a révén el lehetne háritani a világra zúdult gazdasági szerencsétlenséget.

az autó s a beteg hatvan perecen belül a műtőasztalra kerül.

A mi közegészségügyünk is ide fog fejlődni — idővel. Johan professzor szerencsére még fiatal ember; megtanulta, sőt megszokta az amerikai tempót, s hogy lényegesen és gyorsan javuljon az ország közegészségügye, ahhoz nem kell már egyéb, mint hogy Johan professzor intézetének adjanak egy kis pénzt (de lehetőleg minél többet) és hagyják őt dolgozni.

Kár, hogy a Jelentés a költségekről nem nyújt tájékoztatást. Jó lenne, ha a közvélemény ezirányban is tájékoztatva volna, mert a jövő fejlődés eszközeit részben

Franklin D. Roosevelt

Uram! A mostani elnökválasztásra felfigyel az egész világ és Európa is szívesorongan leli, hogy vajon a leghivatottabb és legérdemesebb egyén kerül-e az elnöki székbe? Az Unió elnökének, mint a leghatalmasabb állam fejének, az egész emberiséggel szemben kötelezettségei vannak. Mójában áll a leirhatatlan világnomor és szenvedést enyhíteni. Adja Isten, hogy az Ön személyében, megválasztása után az Egyesült Államok olyan elnököt kapjanak, aki nemcsak adminisztrálni fog, hanem a világ bajaitól foglalkozva, az emberiséget jobb jövő felé fogja vezetni.

Erre a levélre érkezett meg a legutóbbi napokban Franklin Roosevelt válasza Kovács Gyulához, amelyben ezt írja:

»Megkaptam az Ön nagyon érdekes levelét, elolvastam, megfontoltam és jónak találtam az Ön tervét. Örülni fogok, ha a jövőben ebben az irányban tehetek valamit. Ismételtelen köszönöm ezt a nagyon érdekes tanulmányt.«

EXECUTIVE MANSION
ALBANY, NEW YORK

September 3, 1932

Mr. Kovacs Gyula
Szílamajor, Fehér mezei
Bungary, Europe

My dear Mr. Gyula:

I received your letter and read it with interest. It is very good of you to send me your plan which I have read and will be glad to consider if the need arises, in the future.

Thank you very much for offering me the benefit of your well-considered views. I am very glad of the opportunity of seeing them.

Very sincerely yours,

Franklin D. Roosevelt

Amerika új elnöke tehát magáévá tette azt az álláspontot, hogy a világ megmentésére az agrárkérdés megoldása a kiinduló pont. Ez az álláspont Magyarországot a legközelebből érdekli. A választás azóta megtörtént, s most alkalma lesz rá az új amerikai elnöknek, hogy azt, amit levelében ígért, államfői minőségben elő is készíthesse, meg is valósíthassa.

„Az ellenzék nem vogelfrei ebben az országban.”
— mondta ki a Tábla

(Saját tudósítónktól.) Dr. Zakariás Árpád ügyvéd a kunszentmiklósi egységspárti lapban több cikkben megtámadta dr. Pongrácz Aladár ügyvédet, a helybeli ellenzék vezetőjét. A törvényszék ezért őt 200 pengő pénzbüntetésre ítélte. A Tábla Gádó-tanácsa most helybenhagyta ezt az ítéletet, azt a fontos indokolást fűzve az ítélethez, hogy »az ellenzéki jelölt és az ellenzéki felfogású ember nem vogelfrei az országban, az ő becsületét éppen úgy kell védeni minden hatóságnak, mint bárki más becsületét«.

a vidéknek kell majd szolgáltatnia, a községeknek és városoknak oly mértékben, amint az intézet szolgálatait igénybe veszik.

Arról sem szól a Jelentés, hogy az intézet fejlődése révén hány orvos jutott munka-alkalomhoz? A mai nagy orvos-nyomor idején ez is fontos és méltányos, ha az intézet működése nemcsak a betegeknek, hanem az orvosi rendnek is egészségére válik. Valamilyen módon még ezer orvost kellene beállítani a közszolgálatba és külön bizottságot kellene csinálni annak a kitanulmányozására, hogy ennek a költségnek hogyan lehetne előteremteni!

Ecset, víz, szappan nélkül borotvál a MORISSON-crème